

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף פח

דרש אחד מבני הגליל לפני רב חסדא: ברוך הקב"ה שנתן תורה שיש בה שלשה חלקים (= תורה נביאים וכתובים), לעם שיש בו שלשה חלקים (= כהנים לוויים וישראלים), על ידי השלישי (= משה רבנו שהוא שלישי לבטן, שנולד לאחר מרים ואהרן), ביום השלישי (= לפרישה). וזה כדעת רבנן לעיל שבני ישראל פרשו מנשותיהם שלשה ימים.

נאמר בפסוק: "וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לְקִרְאֵת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְבוּ בְּתַחֲתֵיתִי הַקָּר", פסוק זה מלמד שהקב"ה כפה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם - אם לא תקבלו את התורה שם תהיה קבורתכם. וכיון שכך אם יזמינם הקב"ה לדין בטענה מדוע לא קיימתם את התורה שקיבלתם על עצמכם, הם יכולים לטעון שהם קיבלו באונס. אמר רבא, אף על פי כן הם חזרו וקיבלו את התורה מרצון בימי אחשורוש, מחמת אהבת הנס שנעשה להם.

מעשה במין אחד שראה את רבא מעיין בדברי תורה, והיו אצבעות ידיו של רבא מונחות מתחת לרגליו, והיו רגליו ממעכות את אצבעותיו ונטף מהם דם, ורבא לא הרגיש בדבר מחמת עיונו. אמר לו אותו המין: אתם עם פזיז שהקדמתם פיכם לאזניכם (= שהקדמתם נעשה לנשמע), ועדיין אתם עומדים בפזיזותכם, שהיה לכם קודם כל לשמוע מה כתוב בתורה ואח"כ לבחון האם אתם מסוגלים לעמוד בה, שאם תוכלו לעמוד בה תקבלו אותה ואם אינכם יכולים לעמוד בה לא היה לכם לקבל אותה. אמר לו רבא: אנחנו שהתהלכנו עם הקב"ה בתום לב כדרך העושים מאהבה, וסמכנו עליו שלא יתן לנו דבר שלא נוכל לעמוד בו, עלינו נאמר "תַּמַּת יְשָׁרִים תִּנְחָם", אבל אתם שהולכים עם הקב"ה בעלילות, עליכם נאמר "וְסִלְףּ בּוֹגְדִים יִשְׁדָּם":

נאמר בשיר השירים שהקב"ה אמר לישראל: "לְבַבְתִּי אַחֲתִי כְּלָה לְבַבְתִּי בְּאַחַת מְעִינֶיךָ", בהתחלה כשקיבלתם ואמרתם "נעשה ונשמע" התקרבתם אלי רק בְּאַחַת מְעִינֶיךָ, ולבסוף כשקיימתם את התורה התקרבתם בשתי עינים.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

אמר עולא: עלובה כלה מזנה בתוך חופתה, כלומר ישראל כשעמדו בסיני עשו את העגל.

בכל דיבור ודיבור שאמר הקב"ה בעשרת הדברות היו ישראל חוזרים לאחוריהם שנים עשר מיל, כלומר שחזרו לקצה המחנה (שהיה שנים עשר מיל) מפחד הקולות. והיו מלאכי השרת מסייעים להם לחזור, שנאמר "מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדְּוֹן יִדְּוֹן", אל תקרי יִדְּוֹן (= משמע המלאכים את עצמם) אלא יִדְּוֹן (= המלאכים את ישראל).

מושגים בדף

סדר עולם: ברייתא שחיבר התנא רבי יוסי בר חלפתא המתארת את קורות דברי הימים מבריאת העולם ועד תקופת בית שני.

